

ח' אייר תשע"ד
8 מאי 2014

סקירת אירוע הגשם 7-8 במאי 2014

אתמול (7 במאי) משעות אחר הצהריים – ערב ועד היום בשעות הבוקר ירדו כמויות גדולות של גשם ברחבי הארץ. ברוב חלקי הארץ ירדו כמה עשרות מילימטרים, תופעה חריגה לחודש מאי.

כמויות הגשם

הגשם החל ב-7 במאי בשעות אחר הצהריים ועד שעות הערב-לילה הוא לווה בסופות ברקים ורעמים נרחבות ונשא אופי מקומי מבחינת עוצמתו (העוצמות המשמעותיות היו באזור השפלה והרי יהודה). משעות הלילה ועד שעות הבוקר תפרושת הגשם היתה נרחבת וברוב חלקי הארץ ירד גשם ממושך וכמעט ללא הפוגה.

ברוב התחנות מצפון הארץ ועד צפון הנגב נמדדו כמויות של 20-50 מ"מ, והכמויות הגדולות ביותר נמדדו בשפלה, 50-80 מ"מ. בטבלה 1 מוצגים נתוני הגשם באירוע מתחילתו ועד ה-8 במאי בצהריים. בהתייחס למידע שהתקבל עד היום בשעה 1400, במרכז הארץ ובדרומה ירדו הגשמים רובם ככולם ביממת הגשם של ה-7 במאי (יממה המתחילה ב-7 במאי ב-09:00 ומסתיימת ב-8 במאי ב-09:00). בצפון הארץ נוספו כמויות משמעותיות גם ב-8 במאי בשעות הבוקר והצהריים (יש לציין שעם הוצאת דו"ח זה מתחדש הגשם בדרום).

בתחנה בצרעה נמדדו 82 מ"מ וזוהי כמות הגשם היממתית הגדולה ביותר שנמדדה בחודש מאי בכל הארץ מאז 1963, אז נמדדו בעפולה 93 מ"מ (השיא מתחילת המדידות הוא 109 מ"מ במצפה, כפי שמצוין גם בהמשך הסקירה).

השוואה לעבר

גשם במאי איננו נדיר ומתקבל כמעט מדי שנה, אולם לרוב מדובר בכמויות קטנות של מילימטרים ספורים, וכמויות גדולות יותר הן בעלות אופי מקומי. כמויות משמעותיות בתפרושת ארצית נרחבת מתקבלות בזמן חזרה של פעם-פעמיים בעשור בקירוב ובשנה שעברה (במהלך חג השבועות) ירדו גשמים בהיקף נרחב.

יחד עם זאת, האירוע הנוכחי הוא חריג בכמות הגשם ובתפרושתו הארצית הנרחבת. גשם נמדד בכל אחת מתחנות הגשם בארץ ביממת הגשם האחרונה, ומתחילת המדידות לא היה מקרה כזה בחודש מאי. כן יש לציין שהממוצע הארצי של כמות הגשם באירוע הנוכחי הוא 25 מ"מ, ובאירועים משמעותיים בחודש מאי בעבר כמות הגשם היומית, בממוצע מרחבי, היתה קטנה באופן ניכר.

אירועי גשם משמעותיים שהיו בעבר בחודש מאי:
13-15 במאי 2013: בצפון הארץ 10-30 מ"מ, ומקומית למעלה מ-40 מ"מ; במרכז הארץ ובנגב 5-10 מ"מ.
13-14 במאי 2011: בהרי הצפון ובשומרון 30-60 מ"מ ביתר חלקי הצפון והמרכז 10-25 מ"מ. בדרום לא ירד גשם. האירוע כלל גם שלג בחרמון.
1-2 במאי 2001: 20-50 מ"מ במספר מוקדים ברחבי הארץ ובחלק מהתחנות 60-70 מ"מ. נגרמו הצפות והגשר על הכביש באזור עין גדי קרס.
4-5 במאי 1993: 15-30 מ"מ בצפון הארץ ובמרכזה.
2-3 במאי 1986: 20-60 מ"מ באזורים שונים בארץ, כולל שטפונות בערבה.

אירועי גשם בולטים בחודש מאי היו גם ב-1973, ב-1963, ב-1959, ב-1958 וב-1946. כמו כן יש לציין את ה-14-15 במאי 1934 אז נמדדו למעלה מ-40 מ"מ בחלק מתחנות צפון הארץ ובתחנה בטבריה נמדדו 52 מ"מ ב-14/5/34 תוך פחות משעה. הדבר גרם לשטפונות חמורים בעיר שגרמו למותם של 32 אנשים.
שיא הגשם היממתי - 109 מ"מ נקבע ב-11 במאי 1923 במצפה שממערב לטבריה. השטפון שהתרחש לאחריו הגיע אף הוא לטבריה אך למרבה המזל הסתיים ללא קורבנות.

גשם מצטבר מתחילת העונה

בטבלה 1 מוצגות גם כמויות הגשם המצטברות מתחילת עונת הגשמים עד היום בהשוואה לממוצע הרב שנתי לכל עונת הגשם. הגשמים שירדו ביממה האחרונה שיפרו את מאזן הגשמים במידה מסוימת, אם כי עדיין קיים גירעון גדול בצפון הארץ. כמויות הגשם מתחילת העונה באזור זה מגיעות ל-50%-70% מהממוצע הרב שנתי לכל עונת הגשם ובצפון מזרח הארץ אף לפחות ממחצית.

במרכז הארץ הגירעון קטן יותר - במישור החוף המרכזי ובהרי המרכז ירדו כ-70%-85% מהממוצע לעונה כולה. מקו אשדוד - דרום הר חברון ודרומה כמויות הגשם עברו את הממוצע לעונה כולה, ובעקבות הגשמים האחרונים נוספו עוד שטחים באזור זה בו כמויות הגשם עברו את הממוצע.

טבלה 1: כמויות הגשם באירוע הנוכחי ומתחילת העונה עד היום בהשוואה לממוצע

תחנה	כמות הגשם (מ"מ) *7-8/5	ממוצע רב שנתי** למאי	כמות מצטברת מתחילת העונה עד 8/5/14	ממוצע רב שנתי** לעונה כולה	% מהממוצע הרב שנתי לעונה כולה
נהריה	32	4	444	605	73%
חיפה (נמל)	16	3	299	539	55%
עין השופט	22	6	395	665	59%
עין החורש	28	4	369	576	64%
כפר הס	37	3	474	609	78%
תל אביב- קרית שאול	24	4	428	583	73%
בית דגן	22	2	402	524	77%
חפץ חיים	20	2	446	535	83%
נגבה	19	3	530	492	108%
תלמי יפה	24	1	569	478	119%
אילון (גליל מערבי)	44	10	545	802	68%
מרום גולן - פיכמן	46	9	411	832	49%
גמלא	29	7	374	578	65%
כפר גלעדי	28	7	325	768	42%
צפת - הר כנען	34	7	430	671	64%
חרשים	41	12	488	959	51%
דיר חנא	34	7	426	590	72%
מרחביה	25	4	270	466	58%
כפר בלום	33	4	268	500	54%
איילת השחר	36	5	328	456	72%
צמח	40	4	249	382	65%
שדה אליהו	27	5	196	281	70%
קדומים	15	7	411	650	63%
ירושלים	34	6	442	537	82%
בית ג'ימל	72	4	511	509	100%
נתיב הל"ה	64	4	497	455	109%
ראש צורים	27	7	473	561	84%
ערד	39	1	161	129	125%
באר שבע	35	4	249	195	128%
שדה בוקר	12	1	74	93	80%
סדום	38	1	72	41	176%
אילת	9	1	37	22	168%

* הכמות היא ליממת ה-7 במאי (יממה המסתיימת ב-8 במאי בשעה 09:00), ובנוסף לה הכמות ב-8 במאי שעות 09:00-14:00 בעזרת התחנות האוטומטיות

** הממוצע הרב שנתי מתייחס לשנים 1981-2010 למעט חרשים הפועלת מאז 1983, גמלא הפועלת מאז 1991 וקדומים הפועלת מאז 2003 שמוצעיהן מותאמים לשנים 1981-2010